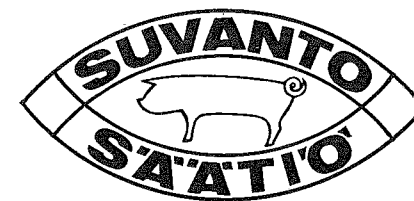


SUVANNON SEUTU



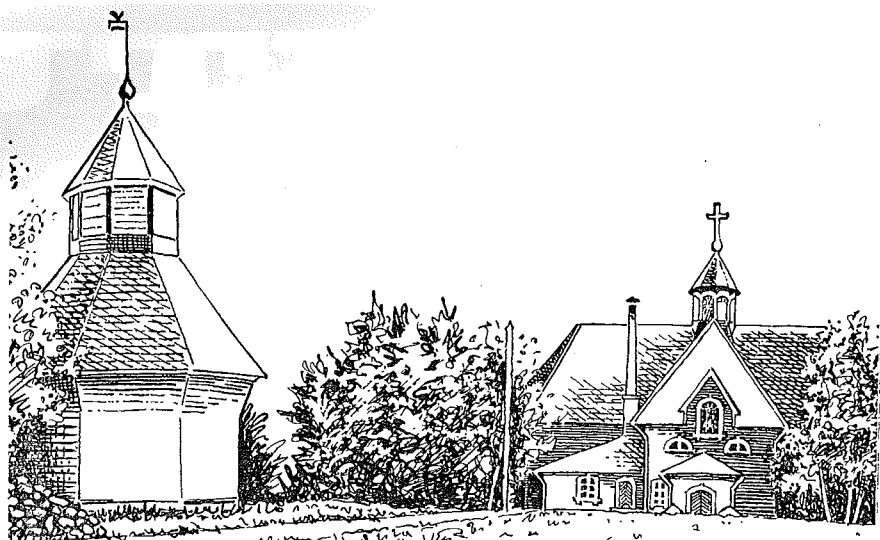
SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija



N:o 3 1969
KESÄKUU



KÄKISALMEN YHTEISKOULUN V LUOKKA VUODELTA 1924.
Martta Immonen Käkisalmi, Martta Toiviainen Pyhäjärvi, Taimi Koi-
vusalo Pyhäjärvi, Elina Kuuppo Sakkola, Rauha Kyö Rau'u, Sylvi
Sirelius Hiitola, Tyyne Virkki Sakkola, Eino Koiranen Valkjärvi.



Tapulin varjossa

Pelastuksen salaisuus

Sillä jos sinä tunnustat Jeesuksen Herraksi ja uskot sydämessäsi, että Jumala on Hänet kuolleista herättänyt, niin sinä pelastut; sillä sydämen uskolla tullan vanhurskaaksi ja suun tunnustuksella pelastutaan. — Room.k. 101: 9—10.

Ihmisen kallein asia on pelastus. Miksi niin, voi joku kysyä? Siksi, että olemme joutuneet turmeltuun mieleemme ja vaelluksemme kautta eroon Jumalasta. Varmaan olet kuullut Jumalan Armon Hengen kehoituksen: — Poikani, tytäreni, anna sydämesi minulle. Sillä kateuteen asti hän halajaa henkeä, jonka on pannut meihin asumaan. Nyt kun elämme Herramme Vapahtajan tulemisen ennusmerkkien ulottuvilla, niin näemme ja koemme sielunvihollisen toimeliaisuuden (sillä hänellä on vähän aikaa jäljellä) tehdäkseen Jumalan Suuret Työt tyhjiksi.

Olet varmaan joskus saanut lahjapaketin, katsellen ihmettelet kaunista pakettia, ellet pakettia

avaa, niin sen sisältö jää salaisuudeksi, joka on tarkoitettu tuomaan sinulle iloa ja onnea.

Pelastuksen salaisuus on jotain edellä kerrottuun verrattavissa. Meidän paha sydämemme on suljettu, mutta Jeesus voi ja tahtoo sen avata, tuodakseen sinne Rauhan ja Ilon.

Tämä salaisuus on suuri, se on Pyhän Hengen työ. Tässä on huomioitava kaksi tärkeää seikkaa: — Herra avaa ja ihminen myös avaa. Katsomme ensiksi kuinka Herra avaa.

Paavali puhui erään joen rannalla, jossa kuulijana oli purppuramyöjä Lyydia ja Herra avasi hänen sydämensä vastaan ottamaan sanoman jonka Paavali puhui: — (Apost. 16:13—14.) Sillä usko tulee kuulemisesta ja kuuleminen Jumalan sanan kautta. Toiseksi Herran sana opettaa: Jeesus seisoo sydämen ovella ja kolkuttaa, jos joku kuulee Hänen äänensä ja avaa oven, hän käy sisälle. Toisin sanoen: Hän tulee meihin

asumaan Pyhän Hengen kanssa. Tämä se on se Pelastuksen suuri salaisuus: Kristus meissä! — Tullessaan meihin Hän puhdistaa sydämemme kaikesta synnistä ja kaikesta tuomion alaisuudesta ja lahjoittaa meille omantunnon rauhan ja uskon.

Näin olemme Jeesuksessa siirtyneet kuolemasta elämään ja pimeyden vallasta ihmeelliseen valkeuteen. Nyt minkä elämme, me elämme Jumalan pojan uskossa ja tuntemisessa. Tässä on avattu eteemme tie kuljettavaksi sillä emme ole vielä perille päässeet. Päivä vain ja hetki kerrallaan. Lupa on suuri. Jeesus sanoo: — Minä olen teidän kanssanne elämän loppuun saakka, — ja edelleen — minä siunaan heitä kun he kulkevat rukouksen. Rukous on Herran oman hengitystä. — Pysyäksemme Herran omana Paavali antaa hyvän opetuksen: — Rukoilkaa lakkaamatta!

Tämä edellä kerrottu salaisuus on niin suuri ja valtava murros

Muistelma Suvannolta



Muistui mieleeni tapaus vuodelta 1920—21, en muista tarkkaan. Olin näinä kesinä Vuoksen ja Suvannon laivayhtiön "Suvanto" nimisessä laivassa lämmittäjäpöikana. Niin kuin kaikki minun ikäiseni muistavat, oli nämä vuodet leivän ja särpimen puolesta puutteen aikaa. Ruokatavarat olivat kortilla ja myynti säännösteltyä. Syötävä oli tiukassa etenkin selaisille joilla ei ollut omaa maanviljelystä ei kalavettä lähellä.

Jossain Metsäpirtin kirkonpuolella asui "Malkkeksi" kutsuttu mies, hänen kirkonkirjoissa olevaa nimeään en liene koskaan kuulutkaan, ei tuon tietäminen niin tarpeellista lienekään. Sanotaan että nälkä se panee suven pojan ulvomaan. Nälkä se oli virikkeenä "Malken" matkallakin, käydä ostamassa jostain Vuokselasta säkillinen ruisjauhoja ja kuljettaa säk-

ihmisen elämässä, joka panee hänet suulla ja vaelluksella todistamaan Herran suuria töitä.

Lukijani ota pelastus vastaan silloin kun Herra sitä tarjoaa. Katso nyt on se päivä.

Huugo Kankkunen

ki jollakin kyydillä Kiviniemen laivarantaan. Tosi kumminkin oli, että "Malke" ja ruisjauho säkki olivat mukana alavirtaan lähtevässä "Suvanto" -laivassa. Mies maksoi piletin hinnan ja säkistä tehtiin oikein rahtikirjat Tuokonmäen rykille saakka.

Matka meni hyvin aina Riiskan rykille saakka josta nousi kaksi nappiotsaista tullimestä laivaan. Tarkastivat matkustajaväen tavarat ja rahtikirjat. Kysyivät ruisjauhosäkistä: — Kenen säkki tämä on? — Se on "Malken" säkki. — Onkos sillä kuljetus lupaa? En minä mitään kuljetuslupaa tarvitse, sanoi kapteeni, minä kuljetan kaikkia tavaroita joista rahti maksetaan. — Tämä on sitten takavarikoitava, vastasi tullimies. — Älkää nyt olko lapsellisia, valistettiin joukolla tullimiehiä, pitäähän "Malkenkin" vatsan joskus olla malkellaan. — Meillä on määräs takavarikoida ja sillä siisti, tiuskasi toinen tullimies, joka oli Tolvanen nimeltään. Me tuumittiin mites saadaan "Malke" ja säkki siivolla kunnialla rantaan. Laivassa oli tälläkin kiertä, kuten niin monesti muulloinkin kalakupsa, liikemies Inkisen-Matti Metsäpirt-

tistä. — Kylhä myö suahua tuumi Matti. Kun Matilla oli tapana tarjota laivaväelle reisun päälle kahvit, niin hän kysyi tullimies "Santterilta" Suvaitsekos herrat kahvi, mie piuvaisin iha ilmaseks? Ainahan kahvi kelpaa myönsi Tolvanen. Niin mentiin koko herrasjoukolla laivan salonkiin. Tolvanen kumminkin kurkisti että laivan suunta on kohden Koukuniemen laituria.

Silloin meillä piettiin pientä kiirettä: Kaiteesta avattiin "rampit" auki ja "Malkke" ja säkki varustettiin valmiiksi heitettäväksi rykille. Simo-niminen mies oli tarkka ajamaan, kävi ruoteliin, minä manoveerasin koneella, niin tehtiin jyrkkä kaarroitus Tuokonmäen rykkiin ja heitettiin pysähtymättä "Malke" ja säkki laiturille. Piti siinä hiukan hiijata niin tulli-Tolvanen puhalsi kannelle ja kirosi: — Ajoihan tämä Tuokonmäen rantaan. Me ajetaan joka laiturii jos matkustajia jää, vastasi kapteeni. — Kuka jäi? — No, "Malkke" jäi. — Takaisin laiturii heti paikalla!! — Älkää hupsuja aikuiset miehet puhuko, kapteeni on herra laivassa ja puolella koneella eteen. Me ajettiin hiljaa sut-sut liikkeessä oltiin, samaan aikaan "Malkke" peitti säkkinsä löytämättömiin.

Kun me ajan kuluttua kiinnitettiin Koukuniemen rykkiin oli "Malkke" jo teillä tietämättömillä.

Sellainen oli juttu ruisjauhosäkistä.

Valtter Airasvirta

Petäjärveläisessä kaupassa kysyi kauppias asiakkaalta: — Kenen tytö sie uot? — Ei miun sitä huoli sannuo ko miul on rahhua, — vastasi tytär.

Pien-Marttila 1880 luvulla

Vähän päälle 1880 luvun mammani tuli minijälksi Pien-Marttilaan. Viljan veljelys oli siihen aikaan kolmevuoroviljelystä, kesanto, ruis ja toukoviilat. Sonnitettuun kesantoon kylvettiin ruis Laurinpäivän aikaan. Kaura kylvettiin kun koivun lehdet eroittivat värinsä puolesta lepiästä, kauppaakin katsoen. Kauran siemen KYNNETTIIN atralla maahan köykäisesti vakoharjoille. Viikko kylvön jälkeen kaurapelto risuäkeellä "astuvalla" asetettiin jollain pinnalle jo nousseet rikkaruoho irtaantuivat alustastaan ja kuolivat. Otra kylvettiin kuudennella viikolla, joka oli jo kesäkuun puolella.

Heinät kasvoivat luonnonniityillä, näiltä niitettiin viikatteella talviruokaa eläimille. Heinän laatu ja ravinto-arvo oli melko heikko joten ummessakin ollen lehmät olivat keväisin huonokuntoisia, useimmat ainakin. Jos lehmä meni oikein huonoon kuntoon niin sille jopa RIPUTELTIIN, annettiin kaurajauhoja veden keralla.

Kun sitten toivottu kevät koitti päästettiin karja väljämetsälle. Laitumelle päästämisessä oli taas monenlaiset konstit ja komervenkit. Karjataijat teki meillä vanhin karjapiika Mari. Mari asettui jalat levälleen navetan oven yläpuolelle kaikenlaisia teräsasuja mukanaan, siinä oli mukana viikate, sirppi, kirves ja keritsimet. Kun lehmät meni parasta vauhtiaan Marin alta hän huusi: — Katso karhuu! Monta vuotta meni hyvällä onnella, kunnes eräänä keväänä suurisarvinen Mantsikki katsoikin "karhua", vihastui ja otti Marin sarviinsa. Siinä lenteli sirpiti ja keritsimet, kolisi viikatteet ja kirveet, hättää oli myyvä-

kin. Mari kiljui minkä jaksoi. Siihen muksuun loppuivat Marin ja Pien-Marttilan taijat.

Talossa asui veljesten Tuomaan ja Matin perheet, heidän äitinsä oli vielä emäntänä, keitti ruokaa ja jakoi särvintä. Leikkasi keitosta lihan palat, KOHTALON kummankin veljen perheelle, jotka saivat jakaa oman osansa kuinka halusivat. Kerran emäntä-Liisa kirjusi voita täyden kirnuuksen. Kun kerma kiertyi voiksi lähti emäntä ottamaan sulanista voin pesuun tarvittavia vehkeitä... Heti ryntäsi koko joukko kirjulle ottamaan oman osansa peltäjäisistä. Oli monenlaista kapinetta kuppia ja lusikkaa "onkimassa" "pettiä" itselleen ja joukolleen. — Saatuaan voin pestyä ihmetteli emäntä määrän pienuutta: — Paljon manin päällisiä, vähän sain voita.

En minä tällaisia muista, mutta mammani suulla puhun.

Sikojen kasvatus, paremminkin pito, oli Pien-Marttilassa, niin kuin muissakin taloissa, jo ylimuistois-

ta. Kesät, syksyt jopa vanhaan aikaan melkein talvetkin, ulkona väljämetsällä lehmien tapaan, porisivatkin sammalvuoteellaan, pesää oli työlästä löytääkin metsästä. Sikajoukot kulkivat kuten sanottu väljällä, mutta opittuaan käymään Petäjäjärven hovin puutarhasa oli koko sikalauma teurastettava sillä jos yksikin jäi eloon ohjasi seuraavana kesänä lauman samaan ruokapaikkaan. Näin pitkä oli sika-emakon muisti, matkaa tuli hoviin sentään yli 5 virstaa.

Sikojen pito muodostui Sakkolassa tärkeäksi elinkeinon haaraksi jo ainakin viime vuosisadalla. Pietarin rouvat, röökynät ja partasuut söivät porsaita melkein rajattomasti, maksaen ruokansa käyvällä rahalla.

Kapinan jälkeisen ajan porsastouhut ovat jokaisen Sakkolalaisen muistissa, joten siitä ei tämän enempää. Kun suvantolaisten elämä on näin paljolti pyörinyt porsaan pehkuissa niin muistakaa kaikki tilata Sakkolan viiri, jossa keikkuu kaksi iloista jalorotuista kippura saparoista porsasta.

Muistojen koulu

Käkisalmen Yhteiskoulu vietti 77-vuotisjuhlaansa Helsingissä Kauppakorkeakoululla 12. 4. 69. Ohjelma oli harvinaisen arvokas ja kaikki läsnäolleet yksimielisesti kiittelivät sen järjestelyjä ja aitoa tunnelmaa. Siellä esitettiin mm. runsas tervehdysten sarja, jonka aloitti vanhin koulumme oppilas, entinen Sakkolan poika, tuomari Aleksanteri Koiranen (Ale).

Hänen esityksensä otettiin vastaan voimakkaasti kättentaputuksin ja erikoisesti se lämmitti lähinnä meidän entisten sakkolalaisten sydämiä. Tyyne Virkki pyysi allekirjoittanutta hieman muistelemaan ja referoimaan Ale Koirasen puheenvuoroa ja koetankin nyt tässä esittää sen sellaisena kuin se on muistissani:

"Lausun tässä parhaat terveh-

dykseni entiselle koululleni, koska olen luultavasti koulumme vanhin, elossaoleva oppilas. Tulin Käkisalmen Yhteiskouluun v. 1898 II luokalle. Se, että minä jouduin kouluun, oli hieman erikoista siihen aikaan. Olenhan kotoisin Sakkolan pitäjältä, ja kotini, joka oli pieni maanviljelystila, ei voinut kustantaa kaikille pojilleen, meitä oli nim. kolme veljestä, työtä ja elantoa. Niinpä isävainajani kerran lausuikin minulle, että olisiko hän viisainta panna sinut opintielle, kun töitä ja metsiä ei riittä kolmelle pojalle. Olin silloin kansakoulussa ja saanut sieltä kai kotalaisen todistuksen. Pulmana oli kuitenkin se, millä tavalla asia järjestetään ja mistä otetaan rahat koulunkäyntiä varten. Niinpä isäni ottikin minut mukaansa ja hevosella ajoimme kirkonkylään, pappilan rovastin puheille. Rovasti otti meidät ystävällisesti vastaan ja katseli todistustani ja sanoi, että kyllähän tämä hyvä on, täytyy asiaa tuumia. Vähän aikaa mietittyään hän sanoikin: "Selvä juttu. Poika pannaan Käkisalmen Yhteiskouluun ja poijasta tehdään pappi. Minä järjestän asiat kuntoon". Olimme isäni kanssa tyytyväisiä tästä käännteestä. Rovasti sanoi vielä, että sinä et ole lukenut latinaa etkä ruotsia, sinun täytyy vähän opiskella niitä kesän aikana. Ja niinpä hän otti kirjastostaan kirjan, joka oli latinankielinen, ja sanoi: "Luehan tuota kesän aikana, jotta voit yrittää päästä suoraan toiselle luokalle yhteiskouluun". Niinpä sitten kesän aikana opiskelin latinankielistä kirjaa ja löytyipä sellainenkin henkilö, joka hieman opetti ruotsinkieltä, sillä ruotsia luettiin jo ensimmäisellä luokalla. Elokuussa sitten valjasti isä hevosen ja lähti viemään minua Käkisalmeen, jonne oli matkaa 54 km. Ajoimme Pyhäjärven ja Hepoharjun kautta

Käkisalmeen, yhteiskoulun tutkintoon. Olin hyvin hermostunut siitä miten tässä mahdan pärjätä. Tutkinnossa ei kuitenkaan kysytty ollenkaan ruotsia eikä latinaa. Minulle annettiin vain tehtäväksi erittäin vaikea laskutehtävä, josta en ole varma miten siitä suoriudun ja miten sen laskin, mutta kaikesta huolimatta myöhemmin ilmoitettiin, että Aleksanteri Koiranen on hyväksytty II luokalle. Niin kävin sitten oppikoulua, ja kun valmistuin ylioppilaaksi, tuli lähtö Helsinkiin ja isäni ja rovastin suunnitelmien mukaan minun piti alkaa lukea teologiaa. Ilmoitauduin teologiseen tiedekuntaan ja aloitin opinnot, mutta kuinka ollakaan, huomasin vähitellen, että ehkä sittenkin rupean opiskelemaan lakia ja niin jatkoinkin lakitieteellisessä tiedekunnassa. Kului vuosia ja tulin käymään kesällä kotona, jolloin isäni kysyi, että etkö sinä jo vähitellen ala valmistua papiksi. Silloin minun täytyi isäleni tunnustaa. Sanoin hyvin katuvaisen näköisenä: "Kuule, isä rakas, ei minusta tulekaan pappia, minulla on niin alava ääni. Minusta tuleekin tuomari". Tämä oli isälleni aluksi pettymys mutta siihen hankin vähitellen tottui. Minun täytyi jälkepäin kuitenkin sanoa, että olen oikeastaan erittäin iloinen ja tyytyväinen siitä, ettei minusta tullutkaan pappi vaan juristi, sillä valehteleminen laskeaan papille synniksi, mutta juristille se lasketaan eduksi".

Ale Koiranen on vanha sakkolalainen, joka on syntynyt 4. 9. 84 ja valmistuttuaan toiminut erilaisissa viroissa ja suurimman osan elämästään Helsingissä juristina. Hän kävi usein vanhassa kotipitäjässään Sakkolassa ja hänen vanha isänsä oli erittäin pidetty ja arvostettu kunnallismies. Muistan hänet hyvin hänen käydessään usein meillä kotona, Sakkolan

Voimamiehistä



Suvannon Seutu-lehdessä on hyvin vähän kirjoitettu voimamiehistä, eli urheilijoista, kuten nykyinen nimitys kuuluu.

Sakkolassa sanottiin ennen voimakkaita miehiä "varmoiksi" jotka "urhoilivat" voimillaan, kuka oli kylän taikka pitäjän paras vaikkapa väkikiven nostossa. Kilpavälineenä saattoi olla iso tukki, täysi öljytynnöri jopa rautatiekiskokin. Sipilänmäen ja Voloskan välisen maantien varrella oli noin 80—100 kilon painoinen melkein pyöreä kivi jota sanottiin väkikiveksi. Sen paino ei tosin ollut varman miehen voimille liikaa, mutta paljain käsin nostaa selkää suoraksi, se ei ollut niinkään helppo tehtävä, kun ympyräisestä kives-

Suurpapiassa. Hän oli vanhan kansan mies ja arvosti oppineisuutta. Niinpä hän aina puhuesaan Ale-pojastaan, sanoi, että minun "herra-poikani" tulee käymään, minun täytyy valmistautua sitä varten. Tämä on minulle jäänyt erikoisesti mieleen 20-luvulta Sakkolasta.

Kurt Saravuo

Ahon reunalta

tä kivistä oli vaikea saada pitävää otetta nostamiseen. Moni mies siinä turhaan hikoili, kiven pysyessä itsepintaisesti maassa... Kaikki kumminkin kohtaa voittajansa, niin väk'kivikin oli sodan aikana kadonnut paikaltaan, ketä taikka mitä puolta lienee joutunut palvelemaan.

Nykyiset voimauroot ovat etupäässä keskittyneet painonnostoon, kuten ennenkin, mutta nyt ovat olosuhteet ja välineet toisellaist kuin ennen vanhaan. Nyt kilpaillaan sisähalleissa, terästankojen parissa, mutta periaate on yhä sama: kuka nostaa eniten ylös ja painavampia painoja.

Kerron tässä muutaman sanan entisestä Voloskan pojasta Jaako Raselasta (Kitunen) joka on vasta ikämiehenä erikoistunut painonnostoon. Hän on äidin puolelta voimiltaan kuulua Valtosten sukua, josta on saanut vahvaa voiman perintöä. Rasela asuu nykyisin Haukivuorella itse rakentamassaan omakotitalossa perheineen. Ammatiltaan hän on kirvesmies, mutta sivutyönään hoitaa urheilutaltoa ja harrastaa painonnostoa melko hyvin tuloksin. Jaako Rasela on SM kilpailuissa saavuttanut yhden hopea- ja yhden pronssimitalin alle 67,5 kilon sarjassa.

Paikallisista ja piirikunnallisista kilpailuista saatuja palkintoja, pokaaleja ja lusikoita on palkintokaapissa pitkälti toistasataa kappaletta ja lisää yhä tulee. Rasela on kunnostautunut myös pikajuoksussa ja muussakin urheilussa, vaikka suurin kiinnostus hänellä onkin painonnostoon. Hänelle on myönnetty Suomen Painonnostoliiton ansiomitäli jo vuonna 1965.

Suvannon Seutu toivoo, että lehtemme kirjoitettaisiin muistakin urheilun alalla kunnostautuneista sakkolalaisista.

MR

On aivan tavallinen kesäkuun aamu, rakentelen siinä mäenrinneessä aita. Nämä nykyiset aidat ovat kylmänkankaista mekanisen ajan sodan käytössä koettuja piikkilankoja. Tämän aidan teko ei kuvastele mitenkään tekijän taitoa. Toista oli pariaita, puusta tehty, se seisoi tasaselkäisenä, eroitti pellon metsästä jyrkän voimakkaasti, lehmäkin katsoi sitä kaukaa kunnioittaen.

Muistikuvia alkoi nousta, aika ja sitten tehdyistä aitoista, elin uudelleen ne kesäiset päivät, kuuntelin kääkien kukunnat, muistin kaikki sinisten salojen soitot... Nyt kyyhkynen vain nyyhkii surullista lauluun. Tullee mieleen Psalmin kirjoittajan sanat: "Kun kuulette metsäkyhkyksen äänen niin tietäkää, että kesä on lähellä." Ei ole vielä sitä kesää saapunut, jota Psalmin laulaja kaipasi, mutta Pohjolan kesä on tullut, kukat kukkii, linnut laulaa...

Tähän kesäisen aamun soittoon helähti lehmänkellon ääni. Mistä tuo kellon soitto? — Kysyn. Ari poika siellä juosta vilistää kädessään vaskinen lehmänkello. Äijä mikä tämä on? — Se on lehmänkello, mistä sen löysit? — Tuolta laatikosta luhdista. Nyt muistin, palatessani sieltä kodin raunioista löysin tämän kellon, viskasin sen evakkotavaroista tyhjennettyyn laatikkoon ja kun taas lähdettiin tuli kello laatikon mukana.

Käytiin istumaan ja aikoin kertoa: — Silloin kun äijä oli semmoinen pieni poika, kuin sinä nyt, tammöisiä kelloja oli kaikkilla lehmillä kaulassa, ei aivan tällaisia, oli sellaisia peltikellojakin. Tämä vaskesta valettu kaunisointuinen ja kauaksi kuuluva kello ripustettiin karjan johtavan lehmän kau-

laan, "kellokkaan". Kun paimen illalla läksi etsimään lehmää metsästä kotiin, nousi hän korkealle palteelle ja kuunteli missä päin kuului oman karjan kellot. Hän kuuli, tiesi, kellon soinnesta, että tuolla kolkku Kuparisen lehmien kellot, tuolla Nuoran, tuolla Luukon lehmät, kaikkien karjojen kellot soi omaa sointuaan, ei tarvinnut turhaan juosta paimenpojan, meni vain kellon kutsumaa ääntä kohden, niin löytyi omat lehmät kotiin ajettavaksi.

Kun tässä nyt katselen tuota vanhaa kelloa, joka on kolkkanut siellä Karjalan kankailla, niin kuulen jälleen siellä kesäyön hämysä, karjatarhan hiipuvan lehmisä-vun tuoksussa makuulla märehäivän lehmän kellon helähtelyn, mikä kuului aitassa nukkuvan korvaan niin unettavana, samoin kuin

Antti Söyrinki

SEKATAVARALIIKE

NARVA OJOINEN

PUH. 77 071



Toimituksen tuoli

Toivottavasti tämä numero saapuu tilaajille Juhannukseksi, joten Hyvää Juhannusta ja kiitos viemisistä.

Juhannus, keskikesän valoisan yön juhla, tuoreen koivun lehvän ja kokkotulien juhla, mutta ennen kaikkea Suomen lipun päivä. Puoluepelellin me emme puutu, emme ole peippoja emmekä pääskyä, olemme silti sielultamme ja solultamme suomalaisia ja toivomme Siniristi lippumme aina nousevan salkkoihin tulevinakin aikoina juhlistamaan keskikesän valoisan yön Suurta Juhlää, kertomaan menneestä ja viitoittamaan tulevaa tietä.

ylitse lentävän yökehrääjän hyrinä ja ruislinnun laulu.

Miten voikin joku vanha lehmänkello kuljettaa aatokset pois nykyisyydestä lapsuuden unenomaiseen ONNEEN.

Viki

On mieltä lämmittävää huomata, että tätäkin palstaa luetaan, yhteys "Räisäläiseenkin" tuli että tupsahti. Kiitoksia paljolti. Tästä "juohtukin" mieleen ne muutamat vierivät hetket jotka olen saanut olla kosketuksessa Räisäläisten kanssa, eikä niitä ole kovin hyvin nekin tuolta ajalta 1932—35.

Teperin veljekset, "isän akan pojat" niinkuin he itseään nimitivät asuivat meillä muutamana uittoaikana, uittohan kesti molemmat joet kulkien jopa parisen kukaudesta. Minulle jäi veljeksistä, niin eri "mallisia" kuin olivatkin hyvin mieluinen muistikuva. Missähän maailman sumalla hekin lie nee souvissa.

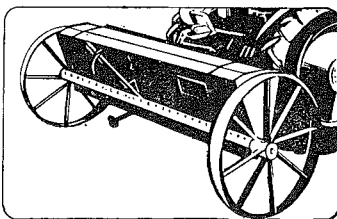
Toinen muistikuva on vuodelta 1934, juostiin silloin 4 x 1500 m viestiä Kiviniemen kesäradalla. Meitä oli me "Omankylän" Urheilijat, Jäntevä kirkonpuolesta ja Räisälästä Pamauksen joukkue. Kun oltiin jo viestin vaihtopaikolla tuli Kareisen Issu sanomaan, että nyt Räisäläiset tempun teki ne pisti joukkueensa nurinpäin, siis parhaimman Karosensa ensimmäiseen vaihtoon. Luutahan siinä yritettiin tietysti Sakkolalaisten kurkkua. Sitten sitä mentiin minä kintuista ja palkeista keneltäkin irtosi. Toiseen vaihtoon tuli parempi Karonen noin 40 metriä ennen Jäntevän Kurikkaa ja Kiviniemen Urheilijat siitä 10 m päässä, viestiä vei Viljo Huuska. Kun toista vaihtoa oli menty 100 metriä tuumivat räisäläiset, että hukkaan meni meiningit, lopuksi toiseen vaihtoon tuli Pamaus ensimmäiseksi, mutta KU ei ollut kuin 2 m perässä ja Jäntevän Haapsaari jonkin matkaa jäljessä. Kolmas vaihto sotki taas tilanteen jota en muista lie KU ja Honkaniemi ja Jääskeläinen Jäntevän puolesta vaihtaneet suurin-

piirtein tasoissa. Eino Huuska piti huolen lopusta vaikka Veikko Hässä "kitmokin" hyvin, Pamaus jäi kauaksi jälkeen. Tuloksetkin olen muistavini Kiviniemen Urheilijat 18,08, Jäntevä 18,12, johon aikaan tuskin Hämeessä samanlaisella sotatiellä monikaan pitäjää pääsisi kahdella joukkueella nykyisinä aikoina? Tämä olkoon tervehdykseksi Räisäläisille ja kiitokset niistä minuuteista.

Viime numero pahoitti jossakin määrin mieltä, joten mikäli minä voin niin vastaavaa yritän karsia. Jo yhden hyväksytyn jutun olen ominpäin vetänyt tästä numerosta pois.

Tässä numerossa on kutsut muutama Sakkolalaisten tilaisuuteen mikäli mahdollista, muistakaa omia synnyin- ja kotikylien päiviä tekemällä "kostreisuun" niihin.

TASAISTA JÄLKEÄ



JUNKKARI VÄKILANNANLEVITIN

levittää väkilannat tasaisesti • kaksi syöttömahdollisuutta: Yläsyöttö rakeisille lannoitteille, alasyöttö jauhemaisille lannoitteille ja kalkin levitykseen • voidaan käyttää myös puolta työlevyettä • puhdistus ja huolto helppoa.



Tuotanto

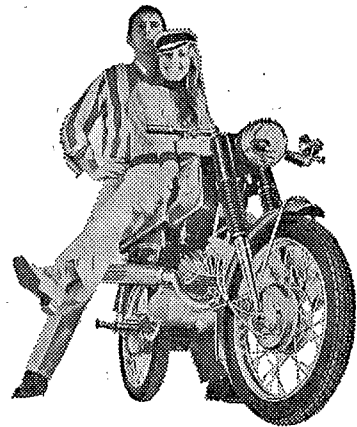
TUULA-MARJATTA PULAKKA

SUUNTANA GÖTTINGEN

Vuoden 1967 keväällä järjesti Euroopan Punainen Risti ensiapuryhmien kansainvälisen kilpailun Saksassa. Suomea edusti kilpailussa SPR. Hämeen piiristä valittu ryhmä. Ryhmän jäsenet oli koottu Tampere-laisista oppikouluista, vain yhden jäsenen ollessa Ruovedeltä. Matkan johtajaksi valitsi SPR Hämeen piiristä filyliop. Tuulamarjatta Pulakan, joka on jo monet kerrat aikaisemminkin ollut mukana ulkomaisissa seminaareissa, ja toimii nykyisin nuoriso- ja sosiaalisihteerinä sekä Hauholla olevan retkeilykeskuksen johtajattarena.

Ruoveteläissakkolalainen kertoo matkavaikutelmistaan ja kilpailun kulusta Suvannonseudussa seuraavaa:

ZUNDAPP



Uusi Zündapp KS 100 kevytmootoripyörä on "SAHAKKA PELI". 100 cm³ moottori kehittää 9,8 hv/7100 kierr. Loistava, viimeistelty ulkonäkö. Luotettava JOY varaosapalvelu.

Piirimyyjä:

Lempäälän Pyörä

Om. M. Toiva - Puh. 74 286

Jo se, että koko Suomea edustava kilpailuryhmä valittiin Tampereelta, asetti niin ryhmän johtajineen ja myös matkan johtajan erikoisen vaativan tehtävän eteen. Oli pakko tehdä parhaansa ja myös onnistua, sillä seurasihan koko Suomen Punaisen Ristin väki suurella mielenkiinnolla, kunka suomalaiset ensikertaa ottaessaan mittaa menetyisivät.

Erikoisena vaikeutena tulisi olemaan ryhmän jäsenten kielitaidon puute, sillä eihän koulusaksalla pitkälti asioita ratkota.

Tämä kysymys ratkaistiin sitten aikanaan hyvin värikkäällä tavalla, mutta siitä myöhemmin.

Matka alkoi junalla Tampereelta Turkuun, josta laivalla Tukholmaan, ja siitä edelleen Trelleboriin, josta sitten matkan ensimmäiset vaikeudet alkoivat. Jo tähän mennessäkin oli huomattu, kuinka Punaisen Ristin virkapuvuissa oleva reipas nuorisor ryhmä herätti uteliaisuutta ja mielenkiintoa muissa matkustajissa. Ennen lähtöä suorittamani tiukka käskynjako oli koskenut suurelta osalta käyttäytymistä ja edustamista, sillä olimmehan nyt helposti suomalaisiksi tunnettavissa. Samalla edustimme maailmanlaajuista järjestöä, jonka nimi ainakin tiedetään suurimmassa osassa maailmaa. Trelleborista alkoi laivamatka todella merellisissä merkeissä. Suuntana oli nyt Lyypekki. Laivamiesten kertoman mukaan ei kahdeksaan vuoteen ollut sellaista myrskyä, kuin sinä yönä.

Laiva ei ollut mitenkään suuri. Siksi se keinoi myöskin pituussuunnassa. Kaikki mikä hyteissä oli irtosta purjehti laidasta toiseen. Vuoteissa ei pysynyt muutenkään vatsalaa pitämällä laidoista kiinni, nukkumisesta puhumattakaan. Lähestyttäessä aamulla Lyypekkiä alkoi

ilmakin parantua, ja satamaan saavuttua ei ollut aikaa muistella menettä yötä, sillä oli löydettävä monista junista se, joka menisi Hampuriin. Puhumalla tulisella kiireellä saksaa ja käsiä apuna käyttäen löytyi juna, ja parin tunnin matkan jälkeen aamupäivällä olimme Hampurin asemalla, jossa oli muutettava taas juna. Asema teki jo valtavan vaikutuksen, jos tästä viidakkosta oikea juna löytyisi. Juostuamme aikamme toisia rappuja ylös toisia alas, oikeaan ja vasempaan, löytyikin oikea juna viimein. Kilometri toisensa jälkeen teollisuus- ja esikaupunkialueita, kuomakasoja ja rautaromua, nostokurkia ja mustaa savua tupruttavia tehtaanpiippuja, kunnes yhtäkkiä radan kahdenpuolen mitä kauneimmassa alkukesän vehreydessä kylpevää tasankoa, jossa saksalaiset tekivät kevättöitään. Monin paikoin oli vilja voimakkaasti oraalla ja karja laitumella. Oikea paradoksi oli, kun toisella puolen rataa märehti lauma mustavalkkeita lemmiä välinpitämättömän näköisenä, ja toisella puolen sadoittain mm. panssarivaunuja ja kaikenlaista kalustoa ja miehiä. Lienee ollut joku Naton joukkojen harjoitus käynnissä. Muutamia suuria kaupunkia sivuutettiin ilta-päivän kuluessa. Matkustajat vaihtuivat ja samalla totesimme tullemme jo suureen maailmaan. Se mielenkiinto, jota meitä kohtaan oli tunnettu, oli vaihtunut täydelliseen välinpitämättömyyteen. Eikä ihmeäkään, sillä olimmehan nyt univormujen maassa. Jokaista junapalvelijaa ja aseman kantajaakin olisi voinut luulla vähintään amiraaliksi. Niin paljon kaikenlaista nauhaa ja helyä oli vähintään joka toisella, ettei meidän erikoiset univormumme joukosta eroittuneet. Illansuussa saavuimme sitten mää-

SUVANTO-SÄÄTIO

räpäähän. Göttingen on noin 400.000 asukkaan kaupunki, jolla on vanha historia. Se rakennettiin jo 1500 ja 1600 luvulla. Siellä on vanha ja kunnianarvoisa Yliopisto, tuomiokirkko ja muutamia korkeakouluja. Varsinaista kaupunkia ei ole saneerattu ollenkaan. Se on aivan samanlainen kuin satoja vuosia sitten. Ainakaan julkisivuille ei ole tehty mitään. Parhaillaan rakennettiin kaupungin ulkopuolelle erillistä ylioppilaskaupunkia josta osia oli jo käytössä.

Eri maiden kilpailuryhmät majoitettiin tänne ylioppilaskylässä sijaitsevaan urheilutaloon. Matkan johtajat taas kaupungissa olevaan hotelliin. Seuraava päivä käytettiin lepoon ja kaupunkiin tutustumiseen. Kilpailujen oli määrä alkaa seuraavana aamuna aikaisin, ja sitä varten jaettiin illalla ohjelma, sekä teoreettiset kysymykset tarkistamista varten. Tietysti saksankieliset. Tiesin ettei kilpailijoiden kielitaito riittäisi saamaan selvää tekstistä, ja silloin nostin hirveän prosessin! Tiesin etten itse ehtisi niitä yön aikana kääntää Suomenkielille, ja siksi ryhdyin vaatimaan, että ne on järjestäjien toimesta saatava aamuun mennessä käännetyiksi.

Lieneekö se, että olin puolta nuorempi kuin muiden maiden johtajat, ja esiinnyin tarmokkaasti johtanut siihen, että saksalaiset aikansa tuumittuaan suostuivat vaatimukseeni. Nyt oli herännyt jo sanomalehdistö ja televisiokin. Äkkiä meistä tuli kuuluisia. Miten on mahdollista, että vain yhdestä rautaesiripun takaisesta maasta on päästetty ryhmä kilpailuun. Joskus myöhemmin kerromme siitä kuinka vähän Suomesta tiedetään, käynnistä Frieslandin paikolaileirillä, sekä kilpailuista ja paluumatkasta.

(Jatkuu)

Valtuuskunnan sääntömääräinen kokous pidettiin 12. 3. 1969 Lempäälässä. Kokouksen avasi Matti Niippa, hänet valittiin edelleenkin valtuuskunnan puheenjohtajaksi, varapuheenj. Uno Pulakka, pöytäkirjaa piti Aimo Kuisma. Hallitus ei ollut erovuorossa, vaan toimii entisessä kokoonpanossa. Yrjö Raaska esitti toimintakertomuksen v. 1968, josta ilmeni mm. että avustuksiin oli käytetty 14.370:—, toiminnan noudatellussa edellisten vuosien linjoja. Toimintakertomuksen suhteen ei valtuuskunnalla ollut huomauttamista. Esitettiin tilit ja tilintarkastajain lausunto. Tilit hyväksyttiin ja vastuuvapaus myönnettiin tilivelvollisille. Tilivuoden tulos 10.471:31 päätettiin siirtää käyttörahastoon kuten aikaisemminkin. Indeksitilien poisjäämisen takia, keskusteltiin laajasti varojen mahdollisimman edullisesta sijoittamisesta ja annettiin hallitukselle evästyksen asiasta. Esitettiin myös Suvannon Seudun tilit, tilintarkastajain lausunto, samoin toimintakertomus jotka hyväksyttiin. Hyväksyttiin hallituksen laatima tulo- ja menoarvio vuodelle 1969 joka päättyi summaan 20.530:— Sakkola-Juhlaa v. 1970 päätettiin tarjota Orivedelle. Opintoavustuksia myönnettiin 74 opiskelijalle ja 5 järjestölle sekä Suvanto Seutu lehdelle yhteensä 9.360:—. Tilintarkastajiksi valittiin Meri Männikkö, Tauno Kinnunen ja Nikolai Suikkanen, varalle Viktor Ryyppö ja Toivo Männikkö. Päätettiin osallistua Karjalan Liiton 30-vuotisjuhlaan v. 1970, jolloin esiinnyttään kulkueessa Sakkolaisin tunnuksin, valmistelut jätettiin hallituksen tehtäväksi. Edustajiksi Karjala Liiton kokouksiin valittiin Y. Raaska.

Keskusteltiin erilaisista toimintamuodoista Sakkolalaisen perinteen vaalimiseksi ja säilyttämiseksi. Hallitukselle annettiin monia evästyksiä toimintaa varten. Valtuuskunnan jäsenet olivat täyslukuisina kokouksessa.

Y. R.

KIVINIEMELÄISET!

TERVETULO 6. 7. 1969 Lempäälän Manttaalitaloon klo 12.00 viettämään kotiseutu-päivää.

Toivotamme tervetulleiksi myös Röykkylän kyläläiset. Saapukaa joukolla!

Kiviniemen Nuorisoseura

PETÄJÄRVELÄISET!

Saapukaa jälleen joukolla kyläkuntamme juhlaan, muistojen päivää viettämään, Vesilahdelle Kauko Virolaisen taloon 29. päivänä kesäkuuta 1969 klo 12.00. Kaikki paikkakuntalaiset ja naapurikyläläiset ystävineen ovat myös tilaisuuteen Tervetulleita!

Petäjärven Nuorisoseura

HELSINGIN SAKKOLA-SEURA JÄRJESTÄÄ

KIRKKOJUHLAT 25—26. 10. 1969

25. 10 klo 18.30 Ehtoollisjuma-lanpalvelus. 26. 10 klo 10.00 Jumalanpalvelus Tuomiokirkossa, jonka jälkeen perinteellinen kahvitilaisuus ohjelmineen Tuomiokirkkoseurakunnan seurakuntasalissa Meritullintori 3.

Kylpäs nyt elämä pärsii, — murisi siirtolaismummo härkävaunussa kun eväkö juna Tampereen rata-pihalla vekslasi.

VIHITTYJÄ

27. 4. 1969 vihittiin Vesilahden kirkossa Pentti Järvinen ja Hilikka Jyräs Vesilahdelta. Morsiammen vanhemmat Hilma os Ratas ja Valde Jyräs Sakkolan Hovinkylästä.

Kultahäät

Kultahäitään viettivät 6. 4. 1969 Ida ja Matti Laulajainen Kolhossa. Sakkolassa oli Kiviniemi heidän kotipaikkansa.



Aaro Laamanen In Memoriam

Sakkolalaisten suurperheestä sai muuttokutsun 9 päivänä huhtikuuta kapteeni evp. Aaro Laamanen.

Päivälehdet ovat jo kertoneet hänen elämänsä ulkoiset puitteet, mutta näin suurperheen jäsenenä on ehken syytä kurkistaa vähän syvemälle.

— Ateenan kaduilla kerrotaan aikoinaan liikkuneen oppineen miehen, jolla oli kädessään palava lyhty, aurinkoisesta säästä huolimatta. Kun

häneltä tiedusteltiin, mitä hän etsi, hän vastasi "etsin ihmistä".

Tänään, 2. 5., 57 vuotta sitten, alkoi Aaro Laamanen etsiä ihmistä. Hänen ollessaan vuoden vanha, jouduin ensi kerran hänen ihmeellisen katseensa kohteeksi. Tämä tutkiva loiste säilyi hänen silmissään loppuun asti. Se katse oli syvä kuin meri ja vakava kuin kuolema, kaksi suurta mustaa tähteä kuin tilille kutsu... "Ei maksa vilpistellä, ole se mikä olet, rehellisesti". Hänen puoleltaan luvattiin samoilla ehdoilla rehtiä ystävyyttä jatkuvasti. Samoin etsi hän ihmistä jokaisesta kohtamastaan yksilöstä, arvoon tai ulkoasuun katsomatta. Tällä ominaisuudellaan hän armeijan koulutusupseerina toimiessaan hallitsi ja ohjasi miehen ladulle vaikeimmatkin kohdalleen sattuneet yksilöt. Tämä ominaisuus teki hänestä myöskin luotetun upseerijäsenenä sota-oikeuteen. Hän ei osannut liehakoida, ei kerjätä eikä kumarrella esimiestensä edessä.

21 v. ikäerosta huolimatta ymmärsimme toisiamme erinomaisesti. Kun hän oli kuolemansairana asevelvollisuusaikanaan, lähetti hän sanan "Tule setä tuomaan rohkaisua, haluan elää, Suomi tarvitsee vielä minua."

Jokaisella meistä on myöskin omat heikkoutemme. Mutta jos niiden katteeksi on jokin jumalainen aate, se tukahduttaa kaiken alempiarvoisen, ja rohkaisee olemaan vain ihminen. Uskon Aaro Laamasen tartuttaneen useaan häntä lähelle joutuneen tätä jumalallista ominaisuutta "perinnöksi armahan syntymämaan".

Nyt jos koskaan tarvittaisiin tällaisia aatteita. Toivokaamme niiden heräävän eloon hanken alta.

Aaroa kiitollisuudella muistava

Albert-setä



HERASTUOMARI

Juho Kekki

Odottamattomana levisi viesti herastuomari Juho Kekin järkyttävästä lähdöstä viimeiseen iltahuutoon josta paluuta ei ole. Omaiset ja me lähinaapurit emme voineet uskoa että harkitseva ja varovainen ystäväme oli jäänyt pikajunan ruhjottavaksi 17. 4. aamulla, aivan kotitahuvillaan, kun rautatie halkoo heidän peltonsa jonka ylikäytävällä onnettomuus tapahtui.

Yhtä suuri kun vainajan työsarika oli, on myös se kaipaavien tuttavien joukko, olipa kysymyksessä henkinen tai taloudellinen toiminta, aina jaksoi Juho vielä 74 vuotiaankin olla mukana niissä iloisena elämänmyönteisenä henkilönä hän sai ystäviä sekä luottamustehtäviä synnyinseudullaan Sakkolassa ja nyt täällä Lempäälässäkin.

Isänmaa, kirkko, kunta, nuorisoseura, osuustoiminta ja naapu-

rit saivat nauttia hänen ohjeitaan ja esimerkkiään.

Hän otti osaa vapaussotaan, haavoittui Raudussa, kuului Sakkolan ja Lempäälän kunnanvaltuustoon, kunnanhallitukseen ja moniin eri lautakuntiin, kihlakunnanjohtajaksi 40 vuotta, kirkkohallintokuntaan, Suvanto Säätiön hallituksen vpj. Lempäälän-Viialan Osuuskassan hallituksen vpj. Maito-Pirkan hallintoneuvoston jäsen, nuorisoseuralle hän uhraasi elämänsä parhaimmat vuodet ollen siinä puheenjohtajana ja johtokunnan jäsenenä vuosikymmenet. Nämä ynnä monet muut työt pääelinkeimon maanviljelyksen ohella veivät hänen aikansa, ettei valo hänen työhuoneessaan sammunut moneksikaan tunniksi hänen parhaina työvuosinaan.

Rakas naapurimme puhuja, runoilija ja kertoja on antanut meille viimeiset neuvonsa noudattaa lakia ja omantunnon lakia, matkalla sinne hänen luokseen.

A. K.

Kuolleita

Eliisa Sipiläinen, syntynyt 7. 2. 1888 Sakkolan Sipilämmällä, kuoli 28. 4. 1969 Pirkkalassa. Siunaus Pirkkalan kirkossa 11. 5. 1969, jonka jälkeen oli muistotilaisuus surutalossa.

Aliina Uosukainen kuoli Lempäälän Herralassa 78 vuotiaana.

Artturi Repo, syntyi Sakkolan Viikkalassa 31. 10. 1906, kuoli Satakunnan Keskussairaalassa 10. 4. 1969.

Eino Yrjö Nerho, syntyi Sakkolan Haidermaassa 20. 4. 1916, kuoli Jyväskylässä 23. 4. 1969. Siunaus toimitettiin Jyväskylän vanhan hautausmaan kappelissa 3. 5. 1969, jonka jälkeen muistotilaisuus Jyväskylän Klubilla.

Reino Viskari, syntynyt Sakkolassa 10. 3. 1916, kuoli Orivedellä 30. 4. 1969. Siunattiin Oriveden kirkossa 15. 5. 1969.

Vuosia täyttäneitä

80 VUOTTA täytti 2. 5. 1969 leskirouva Helena Kiuru os. Kekki Lempäälän Moisiossa. Hän on syntynyt Sakkolan Haparaisten Kekkilän Ylätalossa. Nuoruusvuosina solmittu avioliitto Matti Kiurun kanssa jäi kovin lyhytaikaiseksi, aviopuolison varhaisen kuoleman johdosta. Mutta ne yhdessä eletty vuodet jättivät kauniin muiston, muiston joka on antanut hänelle voimaa pitkälle elämäntielle, tielle johon liittyy myös sota- ja siirtolaisuusvuosien vaihteloinen vaellus.

Tarmokkaana ihmisenä, kaunis koti, kauneine piirineen on aina ollut hänen sydäntään lähellä, siitä kertovat meille tänäkin päivänä kukat ikkunoihin ja kesäisin pihapolkujen reunamilla.

Arkisen työn ohella on hänellä riittänyt aikaa myös hyvälle harrastukselle, aina nuoruusvuosista näihin päiviin saakka on hänet nähty nuorisoseura ja marttatyössä mukana, joista molemmista järjestöistä on hänelle myönnetty ansiomerkki.

Ystävät ja naapurit tuntevat Helena Kiurun hyvänä ja avuliaana henkilönä, jota meidän nuorempien on syytä kunnioituksella ihaila. Uskon, että kaikki jotka hänet tuntevat yhtyvät kanssani vilpittömiin Onnen Toivotuksiin: Parhainta Onnea ja Menestystä nuorekkaalle vanhukselle.

VK

80 VUOTTA täytti 17. 5. 1969 mv. Manu Pitkänen Pirkkalassa. Kotikylä Sakkolassa Viiksanlahti. Hän oli nuoruudessaan innokas urheilija saa-

vuttaen mm. Sakkolan Urheilukuninkaan arvon. Manu Pitkänen oli Sakkolan "Jäntevän" perustajajäsen ja kuului seuran johtokuntaan pitemmän aikaa.

75 VUOTTA täyttää 12. heinäkuuta 1969 emäntä Maria Kurikka o.s. Koppanen Varpaisjärven Lukkarilassa. Emäntä Kurikka on syntynyt Metsäpirtissä, mentynään avioliittoon hänen kotipaikkansa oli talvisotaan saakka Sakkolan Karholassa. Jossa hän uurasti mallikelpoisen ja valistuneen talon emäntänä. Diakonia- ja marttatyö on olleet hänelle läheisiä, näillä seuratoiminnan aloilla emäntä Kurikka on työskennellyt pitkän vuosia kestäneen, ajanjakson elämänsä parhaimpina vuosina.



60 VUOTTA täytti 17. 3. 1969 kaupunginlääkäri Kurt Erich Saravuo Mikkelissä. Hänen kotinaan Sakkolassa oli suurpappila. Kurt Saravuo on syntynyt Lempaalassa, tullut ylioppilaaksi Käkisalmen yhteiskoulussa v. 1928 ja suorittanut lääketieteen lisensiaattitutkinnon v. 1939. V. 1940 hänet valittiin Kiteen kunnanlääkäriksi, josta v. 1947 siirtyi Joensuun Kaupunginsairaalan lääkäriksi, toimien samanaikaisesti myös Pohjois-Karjalan Rajavartiosto-

ton lääkärinä. V. 1954 tri Saravuori siirtyi nykyiseen toimeensa Mikkelin kaupungin lääkäriksi.

Hän kuuluu alansa eri yhdistyksiin ja oli Suomen Lääkäriliiton Mikkelin piirin pj:a v. 1960—66. Niinkään hän on kuulunut toimipaikkakunnillaan terveydenhoito- ja sairaalautakuntiin sekä SPR:n ja Mannerheimliiton Joensuun osaston pj:a. Samoin Mannerheimliiton Pohjois-Karjalan piirin ja sen jälkeen Mikkelin piirin pj:a v:ta 1951.

Tri Saravuori harrastuksia ovat mm. mieskuorolaulu. Opiskeluaikanaan hän kuului YL:ään sekä myöhemmin toimipaikkokojensa mieskuoroihin. Hänet tunnetaan myös innokkaana kennel- ja erämiehenä ja hän on ollut eri paikkakunnilla mukana näissä yhdistyksissä.

Sotien aikana hän palveli rintamälääkärinä eri joukko-osastoissa yleisten lääkintämajuriksi v. 1944.

60 VUOTTA täytti huhtikuussa 1969 mv Sulo Nuora Oriveden Pappilankankaalla. Hänen kotikylänsä oli Sakkolassa Röykkylä, jossa hän harjoitti maanviljelystä ja harrastuksena metsästystä ja kalastusta, joista kalastus on vieläkin, näillä uusilla asuinsijoilla hänen harrasteenaan.

60 VUOTTA täytti 21. 5. 1969 ent. mv Rikhard Maakkara Vesilahden Suonolassa. Kotoisin Sakkolan Hovinkylästä. Hän oli talvisodassa 1. Er.patt. mukana ja jatkosodassa kenttäpostin kuljettajana.

60 VUOTTA täyttää 22. 6. 1969 maalari Erkki Paakkari Suolahdessa. Samoin hänen kaksoisisarensa Rauha. He ovat syntyisin Sakkolan Petäjärveltä.

50 VUOTTA täytti 25. 3. 1969 mv Reino Johannes Nuora Lempäälän Kuljussa. Kotoisin hän on Sakkolan Haparaisista. Jo nuoruusvuosinaan hän joutui jättämään lapsuuskodin ja taistelemaan sen puolesta molemmissa sodissa. Tämän jälkeen hänen

kotipaikkansa on ollut Lempäälä, jonne ovat valmonsansa kanssa rakentaneet asuin- ja karjarakennukset omistamalleen maatilalle jota ovat yhtäjaksoisesti sodista saakka viljeleet. Vapaa-ajan harrastuksista on metsästys hänelle läheisin.

VK

50 VUOTTA täytti 5. 4. 1969 rouva Aino Pitkänen o.s. Söder Kolhossa. Hän on syntyisin Sakkolan Lapinlahdesta mutta viimeinen kotikylä oli Kaarnajoki Suvannon toisella puolella.

50 VUOTTA täytti 18. 4. 1969 mv Eino Naskali Pirkkalassa. Syntyisin Sakkolan Sipilämmeltä. Hän on saavuttanut kuuluisuutta karjankasvattajana, onhan hänen karjassaan syntyneet Suomen ensimmäiset viitosvasikat. Mv Naskali on ollut myös mukana yhdistystoiminnassa MTK:ssa ja maamiesseuran johtokunnassa.

50 VUOTTA täytti 28. 4. 1969 mv Aapro Kurikka Varpaisjärvellä. Hän on syntynyt Sakkolan Karholassa. Alueuuvutuksen jälkeen hän on asunut perustamallaan maanviljelystilalla Varpaisjärven Luukkarilassa.

Mv Kurikka on huomattavalla tavalla saanut hoidettavakseen erilaisia luottamustoimia. Joista mainittakoon seuraavat: Varpaisjärven Osuusmeijerin ja Osuuskassan johtokunnan pj:a, Kuopion Osuusliikkeen johtokunnan jäsen. Edelleen hän kuuluu jäsenenä Jalostusmeijerien Liiton johtokuntaan ja Savon Sellun hallintoneuvostoon. Mv Kurikka on myös Pohjois-Savon piirimetsälautakunnan vpj:a. Varpaisjärven kunnan hallitukseen hän on kuulunut v. 1955—60 ja Varpaisjärven kirkkovaltuustoon v. 1961—67. Nuoruudessaan Sakkolassa hänen harrastuksenaan oli urheilu etenkin jalkapallo ja hiihto, mutta myös osallistui keskimatkojenkin juoksuun.

50 VUOTTA täytti 19. 5. 1969 Leo Käppi Viialassa, syntyisin Sakkolan Kiviniemestä. Hän työskentelee rakennusallalla ja vapaa-ajan harrastuksena on kalastus.



Laina Nuora ja Hilka Kuparinen
Kaksoissisarukset

50 VUOTTA täyttävät 7. 7. 1969 kaksoissisarukset Laina Nuora ja Hilka Kuparinen o.s. Kupariset, Tottijärven Joenpohjassa ja Lahdessa. Heidän syntymäkuntansa on Sakkolan Lapinlahti, kasvoivat Arkuntanhualla, kävivät kansakoulua Petäjärvellä johon kylään Laina Nuora avioliiton solmiamisen jälkeen perusti kodin. Myös Hilka Kuparisen aviomies oli Petäjärveltä.

Hilka Kuparinen on ahertanut kauppa-alalla kauppa-apulaisena, myymälän- ja kaupanhoidtajana. Aluksi Huuskan ja Pitkäsen kauppa-liikkeissä Sakkolassa, sotien aikana Tikkakoskella ja Suonenjoella, sotien jälkeen Lahdessa, Turussa ja Helsingissä, ollen rouva Kuparisen nykyisen kotipaikka jälleen Lahdessa.

Molemmat sisarukset ovat olleet mukana Lotta- ja Nuorisoseurajärjestö- ja seuratoiminnoissa.

Laina Nuoran koti sijaitsi sotavuosina Kontiolahden varuskunta alueella jonka jälkeen vuodesta 1946 on koti ollut Tottijärven Joenpohjassa. Hän on osallistunut seurakunnan diakoniatyöhön ja hoitanut Tottijärven kunnan sivukirjastoa pitemmän aikaa, kuuluen myös toistakymmentä vuot-

ta kunnan kirjastolautakuntaan.

Emäntä Nuora on ollut lehtemme asiamiehenä ja avustajana "Suvannon Seudun" koko ilmestymisen ajan.

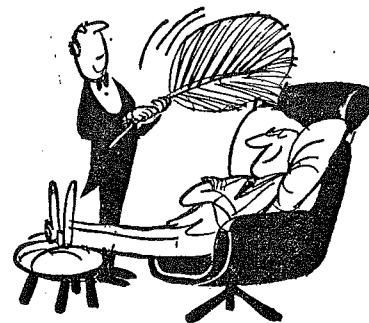
Tyttönä ollessaan Laina Nuora oli Sakkolan paras hiihtäjä useana vuotena.

Pääkaupungin Sakkola-Seuran kiisselipidot

Pääkaupungin Sakkola-Seura järjesti kaurakiisselin syömisen kertausharjoituksen ja alokas-kurssin Helsingissä Sibeliuksenpuistossa olevassa Pauligin huvilassa. Toiset vanhat tekijät veteli totuttuun tapaan, mutta mukaan pääsemättömät muikisteli suutaan vallan monessa muodossa.

Kiisselitalaisuuteen toivotti läsnäolevan yleisön tervetulleeksi seuran pj Tyyne-Kerttu Virkki. Kiisseli puheen piti tuomiorovasti Eino Sares, laulettiin yhteisvoimin muutama laulu ja tirehtööri Aaro Lehmusvuori soitti pianolla "monjaan" laulun.

Lopuksi myytiin tähteeksi jääneet piirakat, lohkopiiirakat, omenakakkarat ja rinkelit läsnäolevalle yleisölle ja kaikki kävi kaupaksi.



Ajattele hyvinvointiasi
OSTA SUOMALAISTA

Tauno Juhani Kurikka:

Sakkolan lahjoitusmaat v.1713-1880

2. Lahjoitusmaat saavat rälssiluonnon

Vanha Suomi liitettiin muuhun Suomeen keisarikillisen asetuksella joulukuun 12. päivänä 1811. Kysymys lahjoitusmaiden luonnosta tuli ajan-kohtaiseksi. Vuonna 1817 erotettiin lahjoitukset kahteen ryhmään, rälssitiloihin ja lahjoitustiloihin. Edelliset jäivät kokonaan isäntiensä haltuun, jälkimmäisiin nähden "koetettiin isäntien niin hyvin kuin talonpoikienkin oikeutta varjella". Samalla määrättiin suoritettavaksi lähempi tarkastus, joka tapahtuikin seuraavina vuosina. Sitä johti Viipurin läänin maaherra Kaarlo Walleen. Tarkastuksen perusteella julistettiin 145 taloa rälssitiloiksi ja kaikki muut 2400 taloa lahjoitustiloiksi. Esitystä seurasi senaattiin 53 etupäässä donataarien tekemää valitusta. Keisari asetti asiaa tutkimaan tammikuun 13. päivänä 1925 komitean, jonka puheenjohtajana oli kenraalikuvernööri Zakrevski. Se kannatti kaikkien lahjoitusmaiden julistamista rälssiluontoisiksi. Sakkolan lahjoitusta komete käsitelti marraskuun 24. päivänä vuonna 1825. Silloin se myönsi kaipaavansa "kaiken varman perustuksen käsityksilleen", koska ukaasia ei ollut saatavana kuin saksankielisenä. Kuitenkin komitea päätti antaa sille "kaikkine tiloineen kalastuksineen" tavallisen rälssiluonnon, "koska lahjoitus enemmän kuin 60 vuotta sekä ostoissa että muuten oli ollut samanlaisiksi kuin muutkin lahjoitusmaat katsottu".³⁰

Komitean ehdotuksen mukaisesti keisari ratkaisi marraskuun 25. päivänä vuonna 1926, että kaikki lahjoitusmaat olivat rälssiluontoisia.

3. Lahjoitusolot Sakkolassa 1800-luvun alussa

Valtaosa lahjoitusmaista eli maantien eteläpuoli kuului parooni Freederickszille. Alue oli yhtä suuri kuin

minkä Platon Musin-Puskinin perilliset olivat aikoinaan saaneet. Päätöksenä oli edelleen Petäjäjärven hovi.

Sakkolan hovi (joka tunnetaan myös Huumolan nimellä) oli kuulunut myös Petäjäjärven, mutta lohkaistiin nyt erilliseksi alueeksi ja siirtyi amiraali Loskovskille ja hänen suvulleen.

Valamon luostarille kuului vuonna 1811 tehtyjen maakerjamerkitöiden mukaan neljätoista taloa Sakkolan pitäjässä. Se sai kantaa hyväkseen kaikki kruunun osalle tulevat päivätyöt oman osuutensa lisäksi.

Konevitsan luostari sai maakirjan mukaan joulukuun 18. päivänä vuonna 1797 lahjoituksena 6 ³/₈ aateria Sakkolan pitäjästä.³¹

4. Viimeiset levottomuudet Sakkolassa

Vapaaherra Freederickszin omistan Petäjäjärven hovin tilanhoitajana toimi vuonna 1837 entinen sotilas Weber. Hän häitti isäntänsä käskystä talonpoika Antti Koppasen, ja kukistaakseen toisten alustalaisten vastarinnan hän määräsi heidät kuljettamaan häädetyt puretut rakennukset Metsäpirttiin. Talonpoikien kieltäytymisen Weber selitti "uppiniskaisuudeksi, joka soti vastoin lakia ja asetuksia" ja pyysi nimismies Strömbergiltä virka-apua. Tämä lähti liikkeelle jo samana päivänä (kesäkuun 27. päivänä) mukanaan siltavouti Hagman sekä Litunov ja Pletnev nimiset kasakat. Mukaan tuli lisäksi vapaaehtoisesti venäläinen luutnantti Djankin. Metsäpirtin Joentaassa he kuuluivat talonpoika Paukulta tämän lähettäneen "miehen ja hevosen" hovin töihin, sekä erään toisen alustalaisen vaimolta Elisabet Luukoilta tämän miehen itse menneen töihin. Kuitenkin nimismies "herättääkseen kunnioitusta isännän käskyä kohtaan" pieksätti Paukun ja löi itse E. Luukkoa.³²

Joentaasta joukko siirtyi Saaroisten kylään etsimään Heikki Hyytiää, mutta sattui tulemaan Antti Revon talolle. Repo poikineen oli myös "niskottelijoina". Syntyi kahakka, joka ilmeisesti oli nimismiehen aiheuttama, ja siinä kasakka Pietnov tappoi keihäällä Revon. Myös molemmat Revon pojat saivat verihaavoja. Tämän jälkeen nimismies joukkoiineen pakeni paikalta.³³

Nimismies Strömberg kirjoitti myöhemmin virallisen ilmoituksen asiasta, ja siinä hän kertoi Revon aloittaneen kahakan. "Sitten tuli kahdeksan miestä, kaikilla kahden sylen mittaiset seipäät ja kirveet kädessä". Näiden kanssa nimismies sitten kertomansa mukaan kesti 15 minuutin tappelun ja olisi ottanut viholliset vangiksi, ellei olisi tullut "lukematon joukko" talonpoikia avuksi. Siltavouti Hagman ja luutnantti Djanikin todistivat kertomuksen todenperäisyyden.³⁴

Asiaa käsiteltäessä kihlakunnan oikeudessa tuomari Sjöblomin johdolla siltavouti Hagman peruutti kertomuksensa, ja myös luutnantti Djanikin saatiin kiinni valheista. Toinen kasakoista ilmoitti olevansa epävarma siitä, "oliko kymmenen tahi yli tuhat talonpoikaa, jotka olivat ahdistelleet nimismiestä". Kihlakunnan oikeus tuomitsi nimismies Strömbergin elokuun 19. päivänä 1937 kahdenkymmenen kahdeksan päivän "vesileipärangaistukseen". Samalla hänet erotettiin virastaan ja tilalle nimitettiin Stenberg.³⁵

Turun hovioikeus totesi tarkemman tutkimuksen olevan tarpeen ja vangitsi Strömbergin toistaiseksi syytettynä taposta. Mutta kenraalikuvernööri Menshikov vapautti nimismiehen omavaltaisesti.³⁶

Asia oli helmikuussa 1938 uudelleen esillä kihlakunnanoikeudessa, jonka puheenjohtajaksi oli määrätty tuomari Peterson. Tuomioksi tuli nytkin samantapainen kuin aikaisemmin: kahdenkymmenen päivän "ve-

sileipärangaistus" ja viran menetys. Mutta taas kenraalikuvernööri puutui asiaan, ja tuomion täytäntöönpano peruutettiin.³⁷

Sensijaan Turun hovioikeus otti paljon jyrkemmän kannan. Se tuomitsi Strömbergin Revon surmaamisesta mestattavaksi sekä virantolmituksessa harjoitetusta väkivallasta 17 talarin sakkoon. Hänen "käytännään" olleen siltavoudin sakot määrättiin 20 talariksi, mutta talonpojat sensijaan vapautettiin kaikista syyteistä. Tehtyjen valitusten johdosta asia meni senaatin oikeusosastoon. Täällä Strömberg tuomittiin "osallisuudesta kasakan tekemästä surmasta" kahdentoista päivän "vesileipärangaistukseen" sekä väkivallasta seitsemäntoista talarin sakkoon, mikä oli kerralla sovittava kahdenkymmenen päivän "vesileipävankeudella".³⁸

Nyt kenraalikuvernööri Menshikov puutui kolmannen kerran asiaan, ja niin keisari Nikolai tammikuun 3. päivänä vuonna 1839 kumoamalla senaatin päätöksen armosta vapautti nimismies Strömbergin kaikista edesvastuusta. Strömberg sai edelleen pitää virkansa, joskin hänet siirrettiin toiseen pitäjään.³⁹

IV Lahjoitusmaiden lunastus

Tilanteen yhä vaikeutuessa lahjoitusmailla hallituksen täytyi puuttua asiaan. Maareformia ei voitu vuoden 1926 asetuksen jälkeen suorittaa muuten kuin ostamalla tilat niiden isänniltä. Talonpojat kykenivät siihen vain harvoissa tapauksissa omin neuvoin. Neuvottelukosketusta oli vaikea saada, ja lisäksi hinta oli ylivoimaisen korkea.

Vilpurin rykmentin päällikkö Carl Stjernvall ja kenraalimajuri Kopijev olivat ensimmäisiä, jotka esittivät ajatuksen, että valtion tulisi lunastaa lahjoitusmaat. 1850-luvulla senaatisa aloitettiin asian käsittely ja seuraavalla vuosikymmenellä ryhtyivät myös valtiopäivät järjestelemään si-

tä. Vuonna 1967 säädetyt hyväksyivät enintään 12 miljoonan markan lainan ottamista lunastamista varten.⁴⁰

Tilat oli lunastuksen jälkeen luovutettava talonpojille, joiden oli määrä maksaa kauppahinta takaisin korkoineen 39 vuoden kuluessa. Kun hinta määrättiin tilojen vuotuisen tuoton perusteella kiirehtivät lahjoitusmaan isännät korottamaan maksuja nostaten täten lunastushintaa. Tällöin päädyttiin niin kalliiseen hintaan, että valtion täytyi lohkaista suuria metsäalueita kruununpuistoiksi. Sakkolaan muodostettiin Sakkolan, Lohjoen ja Petjärven kruununpuistot. Talonpoikien piti saada lunastaa ne halutessaan viiden vuoden kuluttua siitä, kun viimeinen vuotuinen kuoletuserä oli suoritettu. Rahanarvon muuttumisen takia valtio kuitenkin vuonna 1887 kieltäytyi luovuttamasta kruununpuistoja.⁴¹

Sakkolan Saarioisten tilan (kuulunut aikaisemmin Petjärven hoviin) valtio lunasti vuonna 1873. Alueen pinta-ala oli 10.909 ha:a, asukkaita sillä oli 2026 ja maiden lunastussumma oli 380 000 markkaa.

Petjärven hovin alueella oli asukkaita 1250, ja sen pinta-ala oli 24 vanhaa manttaalia. Lunastus suoritettiin vuonna 1874 maksamalla alueesta 390 697 markkaa.⁴²

Viimeiseksi lunastettu Sakkolan hovin alue käsitti 32 vanhaa manttaalia eli 46 000 tynnyrinalaa (22,75 ha). Ostotapahtui vuosina 1878–80. Hintataso oli jo tällöin noussut siinä määrin että alueesta, jolla asui 3605 henkilöä, maksettiin 99 2362 markkaa.

Kaikkiaan maksettiin Sakkolassa olleesta lahjoitusmaasta tasaluvuin 1 763 000 markkaa. Vertailuma mittakoon, että vuonna 1877 pidettiin Miehikkälässä 10 markan hintaa tynnyrinalalta korkeana, ja vuotta myöhemmin Sakkolassa maksettiin jo yli 20 markkaa tynnyrinalalta.

(Jatkuu)

Hyvää juhannusta toivoo toimitus!

Liikkeemme Lempäälän keskustassa palvelee Teitä ammattitaidolla ja ensiluokkaisilla tavaramerkeillä

eri osastoilla:

- ☐ SÄHKÖ- JA VESIOHTOTARVIKKEET
- ☐ URHEILUTARVIKKEET
- ☐ TELEVISIO- JA RADIO-OSASTO
- ☐ KAIKKI KODINKONEET
- ☐ MAALAU- JA RAKENNUSTARVIKKEET

kairimo
KODIN TAVARATALO

Lempäälä,
puh. vaihe 74 163

Jukka Niemi

Vesilahti

PÄÄMYYMÄLÄMME

ja

MYYMÄLÄAUTOMME

PALVELEVAT TEITÄ

Valvottu punnitus ja luokittelu takaavat teille teuraistanne parhaan ruuhohinnan

Aarni Lainiala, Ikaalinen, puh. 6238	Eino Verkkoniemi, Orivesi, puh. 2185
Aaro Lainiala, Hämeenkyrö, puh. 15 190	Unto Ylä-Mononen, Orivesi, puh. 2130
Erkki Kujala, Mouhijärvi, puh. 8874	Arvi Smolander, Huutijärvi, puh. 71 477
Kauno Majamäki, Lavajärvi, puh. 82 170	Tauno Ryyänen, Sahalahti, puh. 73 168
Veikko Heinisuo, Rahola, puh. 40 477	Pertti Koskinen, Toijala, puh. 21 581
Alpo Seppälä, Vaskivesi, puh. 56 941	Raimo Saarnio, Lempäälä, puh. 76 876
Mauno Kinnunen, Virrat, puh. 5285	Harry Kujanpää, Tottijärvi, puh. 77 819
Viljo Nieminen, Ruovesi, puh. 2335	Heikki Nikkilä, Tottijärvi, puh. 14 052
Mika Lähteinen, Väärinmaja, puh. 6719	Aulis Jussila, Eräjärvi, puh. 6178

Syd syd veijeni syd
Burger
Burger-makkaraa syd

HÖT

MAASEUTUVÄKI



Viisi palveluvalmista konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Sääksjärvellä ja Säijässä ovat käytettävissänne varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvittaessanne luottoa tarpeisiinne.

Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.

Lempäälän-Viialan Osuuskassa

NARVA
Vakkala
Viljo Purontaa



**VESILAHDEN
OSUUSKASSA**

*joustavaa
pankkipalvelua*

SUVANNON- SEUTU

Suvannon ympäristön kotiseu-
tulehti, ilmestyy 1969 6 ker-
taa vuodessa.

Tilaushinta 6 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta cm
vakinaisista ilmoituksista
alennus.

Toimituksen ja konttorin osoi-
te Narva Vakkala. Puhelin
931 / 77 843.

Postisiirtotili 47 - 30 763.

Pankki Vesilahden Osuuskassa
Narva.

Vastaava toimittaja Viljo Pu-
rontaa.

Toimituskunta Yrjö Raaska,
Viktor Ryyppö, Helmi Uosu-
kainen, Matti Riikonen ja
Uuno Pulakka.



**Tampereen Seudun
OSUUSKASSA**

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kaikki sähköasiat

voimme toimittaa edullisesti

Nyt sähkölämmitysasennukset sopivasti

RAASKAN SÄHKÖLIIKE

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIIJA

Vesilahti
Puh. 78 541

Valkeakoski
Puh. 41 810



Vesilahden Säästöpankki

auttaa - neuvoo - palvelee

**LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ**

OM. V. RIIKONEN

☎ TAMPERE 74 330

☐ SUORITTAI KAIKKIA RAKENNUSALAN PELTITOITA ☐